

Uchwała z dnia 25 maja 1994 r. II UZP 16/94

Przewodniczący SSN: Krzysztof Kolasiński, Sędziowie: SN Stefania Szymańska (sprawozdawca), Maria Tyszel,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Jana Szewczyka, w sprawie z wniosku Remigiusza B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w Ł., o zasiłek rodzinny, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym dnia 25 maja 1994 r. zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Apelacyjny w Łodzi postanowieniem z dnia 22 marca 1994 r. [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 391 k.p.c.,

"Czy pracownik z którym rozwiązano stosunek pracy w trybie ustawy z 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy (Dz. U. Nr 4/90 poz. 19 ze zm.) i który otrzymał w myśl art. 36¹ § 1 odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za miesiące o jakie skrócono okres wypowiedzenia - zachowuje prawo do zasiłku rodzinnego za te miesiące o które okres wypowiedzenia umowy o pracę został skrócony, jeżeli pozostaje w tym czasie bez pracy?"

p o d j ą ł następującą uchwałę:

Pracownik, z którym rozwiązano stosunek pracy na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy (Dz. U. z 1990 r., Nr 4, poz. 19 ze zm.), i który otrzymał z mocy art. 36¹ § 1 k.p. odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za miesiące o jakie skrócono okres wypowiedzenia, nie zachowuje prawa do zasiłku rodzinnego za miesiące o które okres wypowiedzenia umowy o pracę został skrócony, chociażby w tym czasie pozostawał bez pracy.

U z a s a d n i e

Zakład pracy rozwiązał z wnioskodawcą stosunek pracy z dniem 1 marca 1993 r. w trybie ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz. U. z 1990 r., Nr 4, poz. 19 ze zm.) skracając okres wypowiedzenia do 1-go miesiąca. Równocześnie odmówił wypłaty zasiłku rodzinnego na dziecko za 2 miesiące, o które skrócono okres wypowiedzenia.

ZUS Oddział w Ł. w decyzji z dnia 8 czerwca 1993 r. stwierdził, że zasiłek rodzinny wnioskodawcy nie przysługuje za miesiące o które skrócono mu okres wypowiedzenia, ponieważ za miesiące te przysługuje tylko odszkodowanie, a nie wynagrodzenie. Pozwany Oddział powołał się na § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 10 kwietnia 1989 roku w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 23 poz. 125 ze zm.), który stanowi, że zasiłek rodzinny wypłaca się za każdy miesiąc kalendarzowy, za który pracownikowi przysługuje wynagrodzenie lub zasiłek z ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby i macierzyństwa.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi wyrokiem z dnia 27 grudnia 1993 r. oddalił odwołanie wnioskodawcy od powyższej decyzji, podzielając pogląd Oddziału ZUS. W motywach wyroku Sąd Wojewódzki zaznaczył, że odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia, jakie wnioskodawca otrzymał z tytułu skróconego okresu wypowiedzenia, nie jest wynagrodzeniem za pracę.

Rewizja wnioskodawcy od powyższego wyroku zarzuca naruszenie prawa materialnego oraz zasad współżycia społecznego. Powołuje się przy tym, między innymi, na przepis art. 49 k.p. Przy rozpatrywaniu sprawy Sąd Apelacyjny powziął wątpliwości, które sformułował w zagadnieniu prawnym o treści przytoczonej w sentencji uchwały.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz. U. z 1990 r., Nr 4. poz. 19 ze zm.), pracownikowi, z którym następuje rozwiązanie stosunku pracy w drodze wypowiedzenia z przyczyn określonych w art. 1 ust. 1 i 2, zakład pracy może skrócić okres wypowiedzenia, ale tylko na zasadach określonych w art. 36¹ § 1 k.p.

Przepis art. 36¹ § 1 k.p. pozwala w takim przypadku na skrócenie okresu wypowiedzenia najwyżej do 1-go miesiąca i stanowi, że pracownikowi przysługuje wówczas odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za pozostałą część okresu wypowiedzenia. Na podstawie art. 36¹ § 2 k.p. okres, za który przysługuje odszkodowanie wlicza się pracownikowi pozostającemu w tym okresie bez pracy do okresu zatrudnienia.

Zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 10 kwietnia 1989 r., w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (jednolity tekst Dz. U. z 1993 r. Nr 110, poz. 492 ze zm.) zasiłek rodzinny wypłaca się za każdy miesiąc kalendarzowy, za który pracownikowi przysługuje wynagrodzenie lub zasiłek z ub-

ezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Z powyższego przepisu wynika zatem, że zasiłki rodzinne przysługują osobom, które z tytułu umowy o pracę pobierają wynagrodzenie bądź zasiłek chorobowy lub macierzyński.

W myśl art. 80 k.p. wynagrodzenie przysługuje za pracę wykonaną; za czas niewykonywanej pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia tylko wówczas, gdy kodeks lub przepis szczególny tak stanowi. Odszkodowanie wypłacane na podstawie art. 36¹ k.p. nie jest wynagrodzeniem z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, choć jest równe jego wysokości.

Jak bowiem wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 9 lipca 1992 - I PZP 20/92 (OSNCP 1993 z. 1-2 poz. 2) skrócenie przez zakład pracy okresu wypowiedzenia umowy o pracę na podstawie art. 36¹ § 1 k.p. powoduje rozwiązanie tej umowy z upływem skróconego okresu. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że okres, za który przysługuje odszkodowanie z art. 36¹ § 1 nie jest ani okresem zatrudnienia ani zrównanym z okresem zatrudnienia, a tylko okresem zaliczalnym z mocy art. 36¹ § 2 k.p. do okresu zatrudnienia przy jego obliczaniu na potrzeby stwierdzenia nabycia uprawnień pracowniczych uzależnionych od posiadania określonego stażu pracy. Natomiast w czasie tego okresu nie można nabyć uprawnień pracowniczych zależnych od istnienia stosunku pracy. W okresie, za który przyznano pracownikowi odszkodowanie (do końca pozostałej części okresu wypowiedzenia), pracownik nie nabywa żadnych uprawnień, których warunkiem jest istnienie stosunku pracy. Skoro zatem przepisy § 1 i 16 wyżej wymienionego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 10 kwietnia 1989 r. w sprawie zasiłków rodzinnych [...] jednoznacznie określają, że zasiłek rodzinny przysługuje tylko za te miesiące, w których pracownik uzyskał wynagrodzenie za pracę lub pobrał zasiłek chorobowy bądź macierzyński, na przedstawione zagadnienie prawne należało udzielić odpowiedzi jak w sentencji uchwały.

Należy podkreślić, że takie samo stanowisko zajął Sąd Najwyższy już w wyroku z 12 maja 1993 r. - II URN 24/93 (nie publikowany).

=====